

TABELL ÖVER RELEVANTA AKTÖRER OCH MATERIAL

Bilaga till kartläggning av befintligt material och metoder inom MIK-fältet, för Kommittén för det demokratiska samtalet (Ku 2018:4).

Av Mathias Cederholm, Alle fonti HB. Maj 2019

Fokus ligger på informationsmaterial/lärresurser och liknande inom MIK-fältet som finns digitalt tillgängligt för allmänheten, men här finns även exempel på utställningsverksamhet m.m. Ämnesmässigt rör sig genomgången främst kring (digital) källkritik (faktakoll, digital granskning, propaganda m.m.), näthat, medie- och nyhetskunnskap, men även kring det som brukar kallas informationskunnskap – kritiskt tänkande (sökritik, informationssökning, argumentationsfel, statistik kunnskap och vetenskaplig kunnskap). De senare ämnena har inte varit självklara delar av MIK-fältet men har alltmer kommit i fokus i diskussionen kring förmågor som behöver lyftas fram i dessa sammanhang (se vidare kommentarstexten).

Tabellen är ordnad efter aktörstyp, och för varje aktörstyp i uppskattad (ungefärlig) rangordning rörande mängd material och relevans. Aktörstyperna är i tur och ordning Statliga – myndigheter etc; Kommunala/regionala aktörer; Civilsamhälle, stiftelser, föreningar etc; samt Privata aktörer, individuella initiativ. Även nätverk, forum och enskilda initiativ av särskilt intresse tas upp. Länkar till flertalet resurser finns i inventeringens kommentarstext, där det även finns en rad ytterligare exempel på resurser av olika slag, även från internationellt håll.

AKTÖR	MATERIAL	ÄMNEN	MÅLGRUPP	KOMMENTAR
STATLIGA – MYNDIGHETER ETC.				
Statens medieråd	<i>MIK för mig</i> . Digitalt verktyg och lektionsmaterial med lärarhandledningar. Även t.ex. diskussionskort. <i>Journalistguiden</i> . Digital bok.	Sociala medier, Näthat, Civillkurage, Anonymitet, Vinklade budskap, Påverkansmetoder, Källkritik, Propaganda, Reklam, Konspirationsteorier, Algoritmer, Dold reklam, Filterbubblor, Sanning, Din medievardag, Förtal, Upphovsrätt. Mediekunnskap, källkritik, informationssökning,	Främst för skolor, skol- och folkbibliotek. Dels för elever, men också för personal/vuxna som agerar i ungas närhet. Främst lärare m.fl. i åk 7-9, gymnasium.	Ganska omfattande material. Utarbetad i samarbete med Mediekompass.

	<p><i>Lär om medier.</i> Informationstexter, övningar.</p> <p><i>No Hate Speech Movement.</i> Filmer, podcastavsnitt, affischer, broschyr, serieantologin <i>Ordet är fritt</i> (med lärarhandledning), nätverktyget <i>Koll på nätet</i> (för elever med NPF). Även <i>Propaganda och bilders makt</i> respektive <i>Könsnormer i bildspråket</i>.</p>	<p>upphovsrätt, journalistik, upphovsrätt.</p> <p>Mediekunnighet (t.ex. om medielandskapets utveckling), upphovsrätt, tryck- och yttrandefrihet.</p> <p>Näthat, trakasserier, rasism, sexism, sociala medier. Även t.ex. poddavsnitt om konspirationsteorier.</p> <p>Propaganda, bildanalys.</p>	<p>Grundskola, gymnasium.</p> <p>Olika material för olika grupper: alla åldrar, lärare i skolan, föräldrar, elever med specialbehov.</p>	<p>Kampanj med bl.a. framställning av nytt material 2017-2020.</p>
Skolverket, Lärportalen	<p>Modulen <i>Digital kompetens</i>. Ett stort antal artiklar / informationstexter, lektions/övningsunderlag, undervisningsfilmer, checklistor, lästips på bl.a. forskning, ”Guide för källkritik för lärare” och intervjuer med forskare inom pedagogik och didaktik. Materialet är ofta ämnat att behandlas i kollegial form.</p>	<p>Digital kompetens med bl.a. källkritik, faktagranskning, informationssökning, sökkritik/algorithm, sociala medier, nätkränkningar, säkerhet på nätet, även kritiskt tänkande, argumentation / retorik, statistikkunnighet, pseudovetenskap, vetenskaplig kunnsighet.</p>	<p>Lärare och bibliotekarier i grundskola - gymnasium - vuxenutbildning. Bör vara av intresse för alla människor med pedagogiska frågeställningar kring våra ämnen. Visst material lämpar sig även för en bredare allmänhet.</p>	
UR, bl.a. UR Skola	<p>Filmer och radio/ podcast-program, en del med lärarhandledningar. Allt från instruktionsfilmer till intervjuer och föreläsningar.</p>	<p>Mediekunnighet, källkritik, källtillit, nätmobbning, informationssökning, sökkritik, algoritmer, digital granskning, bildanalys, sociala medier, kritiskt tänkande.</p>	<p>Med inriktning på skola från förskola till gymnasium och vidare upp till lärarfortbildning.</p>	<p>Mycket material, kan behöva sorteras som tipslistor.</p>

Orka plugga	Blogg och Youtubekanal där UR Skola lägger upp många filmer för elever, bl.a. i våra ämnen.		Mycket är relevant även för vuxna.	
Surfa lugnt	Webbplats med föreläsningar, metodmaterial, lektionsförslag, samtalsguider, talmanus, länkar till andra aktörers resurser. Man kan också ställa frågor till en expertpanel.	Näthat, nätkränkningar, säkerhet, integritet, källkritik, MIK.	Unga, och vuxna i barns och ungas närhet.	Samarbetsprojekt mellan Com Hem, Fryshuset, Institutet för juridik och internet, Post- och telestyrelsen, MSB och mySafety försäkringar, med kampanjer och utbildningsinsatser med målet att stödja positiva aspekter på nätet som mötesplats för unga.
Polisen	Webbsidor som <i>Näthat - lagar och fakta</i> , <i>Näthat - skydda dig</i> och <i>Näthat – utsatt</i> . Information, lagstiftning, hur gör man, hur skyddar man sig.	Näthat, lagstiftning m.m.	Allmänheten.	
Datainspektionen	Webbsidan <i>Har du blivit oschysst behandlad på nätet?</i> Råd för den som blivit utsatt för näthat.	Näthat, integritet, granskning av sajter m.m.	Allmänheten	Bl.a. konkreta tips för hur man kan agera på olika plattformar.
Säpo	Handboken <i>Personlig säkerhet</i> , fritt tillgänglig i digital form.	Bl.a. näthat/hot, säkerhet, integritet, sociala medier.	Främst ämnad för politiskt aktiva, och andra utsatta yrkesgrupper.	Behandlar även olika risker offline.
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (mucf)	Webbsidan <i>Näthat - hat på nätet</i> , filmer med ungdomar som berättar, och länkar till andra resurser.	Näthat	Ungdomar	
Tystnante.se (Brottsoffermyndigheten)	Webbplats med råd och information till personer som deltar i samhällsdebatten och utsätts för hot och hat	Näthat, hot, säkerhet	Offentliga personer	
SCB	Lärresurser inkl. lärarhandledningar.	Statistikkunnighet	Åk 4-gymnasium.	Behandlar ämnen som ofta är omdebatterade

				på sociala medier etc.
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB	<p>Webbplats med bl.a. enklare information om källkritik och psykologiskt försvar, och länkar vidare till material från andra aktörer i denna förteckning, samt till några internationella organisationer kring desinformation/påverkan.</p> <p>Webbplatsen <i>Säkerhetspolitik.se</i> ”Media och påverkan”. Podcasten "Om krisen kommer" tar i några avsnitt upp propaganda och nättroll.</p> <p>Webbplatsen <i>Dinsäkerhet.se</i>, grundläggande information kring informationspåverkan och källkritik.</p> <p>Webbplatsen <i>nyahot.se/</i> har ett test/quiz kring förmågan att vara källkritisk gentemot olika typer av texter i olika medier.</p>	<p>Källkritik, psykologiskt försvar.</p> <p>Påverkan, propaganda, nättroll.</p> <p>Påverkan, källkritik</p> <p>Mediekunnighet, källkritik</p>	<p>Allmänheten</p> <p>Gymnasieungdomar</p> <p>Allmänheten</p> <p>Allmänheten</p>	<p>På webbplatsen finns en del äldre material kring källkritik. T.ex. utbildningsboken <i>Sant eller falskt? Metoder i källkritik</i> av Torsten Thurén, Krisberedskapsmyndigheten 2003. Samt <i>Källkritik för internet</i> av Göran Leth och Torsten Thurén, Styrelsen för psykologiskt försvar.</p>
Forum för levande historia	<i>Propaganda –Risk för påverkan</i> . Utställning, workshop, digitalt klassrumsmaterial.	Propaganda	Åk 7-9, gymnasium, lärare och elever	
Konsumentverket	Filmer, lektionsförslag med lärarhandledningar.	Reklam, påverkan, bildanalys m.m.	Åk 4-9 och gymnasium.	Ett större material ”Reklamfilmens fantastiska värld”, gjordes 1998/2009 åt Konsumentverket av Filmpedagogerna i Göteborg. I skrivande stund återfinns inte filmen, lärarhandledningen återfinns på Filmpedagogernas sida.
Sveriges radio	En del relevanta program. Exempelvis <i>Mediebudorden</i> , sex program samt inföblad för	Mediekunnighet, källkritik, journalistik, pressetik m.m.	Allmänheten, företrädesvis vuxna.	Svårnavigerat material, kan behöva sorteras

	mediekonsumenter om krissituationer, hatstormar, blåljusnyheter, namnpublicering m.m. Även <i>Medieormen</i> (nedlagd 2017), <i>Medierna i PI</i> med många relevanta inslag över tid, m.fl.			som tipslistor.
Universitet och högskolor, samt deras bibliotek	Flera lärosätens webbplatser har checklistor, tips på resurser kring, och filmer och online-kurser om källkritik, bedömning av artiklar och vetenskaplighet, samt kritiskt tänkande. Lärarprogram kan ha gedigna länklister till relevanta resurser, t.ex. webbsidan Källkritik, IKT och lärande vid EDU. Uppsala Universitet.	Källkritik, källtillit, informationssökning, vetenskaplig kunnighet, kritiskt tänkande.	Studenter, men kan också användas av allmänheten, t.ex. i studiecirkel.	Materialet är ofta svårnavigerat. Kan behöva sorteras som tipslistor.
Linköpings universitet	Webbsida - <i>Pseudovetenskap och det naturvetenskapliga klassrummet</i> . Informationstext, filmade föreläsningar, länkar till forskning.	Pseudovetenskap, vetenskaplig kunnighet.	Främst lärare i naturvetenskapliga ämnen.	
Svenska Filminstitutet	Ett stort antal lärarhandledningar till olika filmer, häftet <i>Filmpedagogik – så funkar det! 11 enkla klassrumsövningar</i> , m.m.	Medie/filmkunnighet, filmanalys, dramaturgi m.m.	Skola.	
Fojo	Instruktionsfilmer, artiklar, länktips, checklistor. Har kurser/workshops för journalister.	Källkritik, faktakoll/granskning, sökkritik, informationssökning, digital granskning, journalistik, nyheter i ämnena.	Journalister. En del material kan även vara lämpligt t.ex. för studiecirkel.	
Arbetets museum, Statens Medieråd och Digitalt först	Utställningen <i>Demokratilabbet</i> .	Källkritik, propaganda.	Främst åk 7-9, gymnasium.	Vandringsutställning 2018/19 på främst folkbibliotek. Inbegriper även möjlighet till föreläsare.
Lars Torsten Eriksson och SNH - samverkan för nätbaserad högskoleutbildning	<i>Kritiskt tänkande - en introduktion</i> . Kort fritt tillgänglig e-bok med introduktion kring kritiskt tänkande.	Kritiskt tänkande	Allmänheten	Open SNH har ytterligare resurser kring kritiskt tänkande.

Bad News game	Webbplats med ett interaktivt pedagogiskt spel kring fejknyheter m.m. Man får prova på rollen som spridare av propaganda och liknande. Även informationsblad till lärare.	Källkritik, propaganda, sociala medier.	Skola - elever, även allmänheten.	Ingår i ett pågående forskningsprojekt vid Uppsala universitet, urspr. utvecklat av bl.a. forskare vid Cambridge.
SBU	<i>Vanliga fällor och fel när forskning citeras</i> , checklista för forskningscitater.	Vetenskaplig kunnighet	Allmänheten	Från ett nummer av SBU:s tidskrift Vetenskap & Praxis, med flera relevanta artiklar.
Emma Frans, SLU	Checklista <i>Fake eller fakta?</i> för att granska vetenskapliga påståenden	Vetenskaplig kunnighet	Allmänheten	En förkortad version av en checklista i Frans bok <i>Larmrapporten</i> .
ARCS-projektet	Samarbete mellan några universitet och V&A för att utveckla en nationell portal för att stödja svensk medborgarforskning.	Vetenskaplig kunnighet, medborgarforskning	Vetenskapsintresserad allmänhet och forskare	
Nobelcenter och SVT:s Mediebruket	<i>Klartänkt</i> , utbildningspaket med fyra filmer, samt lärarhandledning.	Källkritik, vetenskaplig kunnighet, kognition, kritiskt tänkande, argumentationsfel.	Främst åk 7-9.	Filmerna är tillgängliga bl.a. på IVA och Vimeo.
SVT/Ekot	Checklista för enkätundersökningar/ opinionsundersökningar.	Statistik-kunnighet	Allmänheten	
KOMMUNALA/REGIONALA AKTÖRER				
Bibliotek	En del folk/stadsbibliotek har sidor med resurser. Grundläggande genomgångar av källkritiska kriterier, lathundar/checklistor kring källkritik och informationssökning, och länkar vidare till andra aktörer, samt boktips. Exempel finns med egenproducerade filmer kring t.ex. digital källkritik, granskning, algoritmer m.m.	Källkritik, digital granskning, sökkritik / algoritmer, informationssökning.	Allmänheten	En del bibliotek har också undervisning för allmänheten i en del av dessa ämnen. Mer satsningar är att vänta framöver.
Bibblan bildar – Malmö stadsbibliotek, KB.	<i>Bibblan bildar</i> , ett pilotprojekt med lärresurser i form av instruktionsfilmer m.m.	Enklare digital kompetens, informationssökning, källkritik.	Digitalt ovana; äldre, personer med annat	Pilotprojekt i anslutning till det

			modersmål än svenska och personer med olika typer av funktionsnedsättningar.	nationella biblioteksprojektet Digitalt först.
Skolbibliotek	En del skolbiblioteks webbplatser har checklistor, länktips m.m. Exempelvis Stagneliusskolan i Kalmar med checklista, mer utförlig matris, länkar till artikelserie i Barometern m.m.	Källkritik, sökkritik, digital granskning	Skola	
MIK-portalen	Webbplats med lektionsförslag m.m., som drivs av skolbibliotekarier på Årsta och Enskede skolor.	MIK, källkritik, informationssökning m.m.	Skola åk 0-9.	
Relevanta pedagogbloggar, exempel:				
Pedagog Trelleborg – AV-Media	Pedagogblogg med övnings/lektionsförslag m.m.	Närmast alla relevanta ämnen.	Skola, främst grundskola. En del material lämpar sig även för vuxna.	Många övningar utifrån aktuella ämnen. Även principiellt kring MIK-ämnet m.m. Bloggen ser emellertid ut att vara under avveckling.
Malmö delar	Lektionsförslag m.m.	Informationssökning, sökkritik, källkritik, nätetikett, integritet, mediekunnighet, påverkan, kritiskt tänkande, källtillit	Åk 6-9, gymnasium och inte minst lärarfortbildning	
Pedagog Stockholm	Informationstexter, intervjuer, länktips m.m.	MIK, faktaresistens, källkritik, filmkunnighet m.m.	Lärare	
Pedagog Göteborg	Material kring inte minst digital kompetens. Ett sidoprojekt är tankekartan Orientering kring digital kompetens.	Digital kompetens, MIK (tankekartan bl.a. MIK, källkritik, normkritik)	Lärare	Tankekartan har introduktioner, kopplingar till styrdokument, tips på

Kyrkenorumskolan	Webbplats där det finns en uppskattad lärarhandledning med övningar om källkritik, skriven av Christina Löfving.	Källkritik	Lärare åk 3-6	resurser, forskning och fördjupningar.
SKL	<i>Forskningslitteracitet – en introduktion till att förstå, värdera och använda vetenskaplig kunskap</i> , rapport med översikt kring flera bärande element i vetenskaplig kunnighet.	Vetenskaplig kunnighet	Skolpersonal	Av Sven Persson
Stockholmskällan	Webbplats med bl.a. tio källkritiska övningar kring historiskt material som rör Stockholm.	Källkritik	Åk 9, gymnasium.	
CIVILSAMHÄLLE, STIFTELSE, FÖRENINGAR ETC.				
Internetstiftelsen i Sverige (IIS)	Internetstiftelsens webbplats, guider kring digital kompetens, datakunnighet m.m. Även återkommande undersökningar / rapporter om svenskars användning av medier m.m.	Säkerhet, integritet, nätbedrägerier, sökkritik / algoritmer, digital kompetens, källkritik, medieanvändning, sociala medier.	Allmänheten, studiecirklar m.m.	Guideböckerna är förhållandevis gedigna.
	Webbplatsen <i>Digitala lektioner</i> , med ett stort antal lektionsförslag.	Digital källkritik, granskning av bilder / sidor m.m., källkritik/källtillit, konspirationsteorier, sökkritik / algoritmer.	Åk 1-9.	IIS samarbetar med en rad andra aktörer i denna förteckning.
	Webbplatsen Internetkunskap, bl.a. digital källkritik för vuxna.	Källkritik, sökkritik, desinformation och yttrandefrihet på nätet	Allmänheten - självstudier, folkbildningsarbete och liknande.	
Kristina Alexandersons blogg	Alexandersson från IIS bloggar om IIS arbete, digital kompetens, källkritik m.m.			

Wikipedia och Wikimedia Sverige	Olika möjligheter och pilotprojekt för skolor m.fl. att lära sig arbeta med och skriva för Wikipedia. Bl.a. finns instruktioner för hur lärare kan låta sina elever/studenter arbeta med plattformen, med källkritiska aspekter, kriterier för trovärdighet/verifierbarhet, redigeringsregler, upphovsrätt, citering m.m. och resurser/träning för pedagoger.	Publicistik/etik, källkritik, informationssökning/värdering, faktakoll/granskning, vetenskaplig kunnighet m.m.	Skolor, allmänhet, studenter m.m.	Man har samarbetsprojekt med t.ex. SLU och dess forskare och studenter som i organiserad form förbättrar poster och skapar innehåll inom sina ämnen. Man har även Wikipedialäger och liknande evenemang för intresserad allmänhet.
Wikipedia	Ett stort antal relevanta, uppslagsord. Exempelvis artikelserien <i>Desinformation och annan felaktig information</i> . Även checklistor, affischer m.m. På engelska finns många ytterligare relevanta resurser.	Alla relevanta ämnen.	Allmänheten, kan användas i studiecirkel m.m.	Materialet är ofta svårorienterat. Kan behöva sorteras som tipslistor. I en del ämnen är engelskspråkigt material att föredra. Exempel på uppslagsord finns i textavsnittet.
Folkbildningsnätet	Webbplats med bloggartiklar, länktips, lästips, infografik - ex. checklistor m.m. För folkhögskolor.	Källkritik, digital granskning, sökkritik, informationskunnighet, mediekunnighet, journalistik, faktaresistens, konspirationsteorier, näthat m.m.	Vuxenutbildning	Många länktips till andra resurser i denna förteckning, samt även till internationella resurser.
Gapminder	Webbplats med checklistor/lathundar, presentationer, filmade föreläsningar, statistiskt verktyg, lärarhandledning (NoK:s webbplats).	Statistik-kunnighet, vetenskaplig kunnighet, kognition.	Skola och allmänhet.	Boken <i>Factfulness</i> utgör en kärna för verksamheten. Den erbjuds för närvarande gratis till alla landets gymnasieelever i tredje årskursen
Vetenskap & Allmänhet, V&A	Webbplats med rapporter m.fl. resurser kring	Vetenskaplig kunnighet,	Allmänhet, en del	V&A är en ideell

	forskningskommunikation m.m. Olika initiativ som Science Café, ForskarFredag (med årligt massexperiment), samordnade 2018 kampanjen ”Hur vet du det?” med egen webbplats med länkar till skolresurser om källkritik, inspelade föredrag m.m.	faktaresistens m.m.	material specifikt för skolan.	förening, med ett 80-tal medlemsorganisationer (flera från denna lista) som sedan 2002 syftar till att främja dialog, samverkan och öppenhet mellan forskare och allmänheten.
Vetenskap och Folkbildning (VoF)	Webbsida med bl.a. ”The Debunking Handbook” i digital form, översatt till svenska, affisch över argumentationsfällor, en digital bok om Harry Potter och den Vetenskapliga metoden m.m.	Källkritik, vetenskaplig kunnighet, argumentationsfel, kritiskt tänkande m.m.	Allmänheten	Förening med syftet att ”främja folkbildning om vetenskapens metoder och resultat. Vi vill också bekämpa felaktiga och ogrundade påståenden i frågor som kan avgöras vetenskapligt.”.Har dessutom en stor Facebookgrupp där vetenskapliga frågor diskuteras.
Bloggar närstående VoF: Tankebrott, Faktoider	Webbsidor med artiklar och uppslagsord. Tb har även artikelserier som <i>Logiska felslut och argumentationsfel</i> , och <i>Skeptikerskolan</i> .	Vetenskaplig kunnighet, källkritik, argumentationsfel, konspirationsteorier, pseudovetenskap.	Allmänheten	Skolverket rekommenderar både VoF:s sida och bloggen Faktoider på en sida med tips på resurser kring källkritik.
Relevanta Facebookgrupper	Det finns ett antal grupper kring digital kompetens, källkritik, MIK, IKT m.m. som bör vara värda att lyfta fram för specialintresserade. En stor mängd resurser delas här, främst mellan lärare, bibliotekarier och liknande grupper.	Flertalet relevanta ämnen.	Främst lärare, bibliotekarier, specialintresserade, kan antagligen i urval användas av	Forum. Publicerat material är svårnavigerat. Behöver sorteras om det ska användas av bredare

	Ytterligare typer av grupper tas upp längre ned.		studiecirklar m.m.	grupper. Notera möjligheten med Social inläring som kan användas i Facebookgrupper (publicerat material kan organiseras i tematiska "kurser").
Filmcentrum	Webbplats med en del lärresurser, erbjuder lärarfortbildning och workshops kring film och MIK. Bl.a. tiostegsprogrammet Filmborgarmärket, och Skapande skola-arbete med skolor i hela landet.	Medie/filmkunnighet, filmanalys, dramaturgi m.m.	Skola	
Filmpedagogerna	<i>Berättandets grammatik</i> , tolv kortare filmer. Filmpedagogerna erbjuder i övrigt ett stort antal föreläsningar, workshops m.m.	Filmanalys, dramaturgi m.m.	Skola.	Materialet försvann med nedläggandet av Multimediabyrån men finns numera utlagt på Vimeo. Filmpedagogerna har även producerat material kring reklam åt Konsumentverket.
SO-rummet	Webbplats med lärresurser i samhällsorienterande ämnen. Ämnestexter, pedagogiska filmer, länkar till andra aktörers resurser.	Källkritik, propaganda, medie- och nyhetskunnighet, historiebruk m.m.	I första hand elever och lärare åk 5-9, gymnasium, men även högskole- och universitetsstudenter samt intresserad allmänhet.	Mycket material även i andra skolämnen, mer för denna förteckning relevant material väntas VT 2019. En aning svårnavigerat pga omfattningen, kan behöva sorteras som tipslista för intresserad allmänhet.
Näthatshjälpen	Webbplats med råd och handledning gällande hat och hot online.	Näthat, hot, säkerhet	Allmänheten	Drivs av organisationen Make Equal, finansierad av

				Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.
Bris	Webbplats med olika resurser, t.ex. ”Handbok för nätföräldrar”, information kring barnkonventionen, länkar till andra resurser, samt möjlighet att få hjälp via chatt, mejl, forum m.m.	Näthat, nättrakterier, integritet, unga och sociala medier, mediekunnighet	Barn, unga, föräldrar och andra i barns närhet.	
Rädda barnen	Handboken #nätsmart, fritt tillgänglig i digital form, med tips och råd för hur man kan skydda barn mot sexuella övergrepp på nätet.	Nättrakterier	Föräldrar, vuxna i barns närhet.	
Expo	<i>Med myter som vapen</i> , en utförlig lärarhandledning. Aktuell artikelserie - Mytkollen, och Expo erbjuder även undervisning kring extremism, rasism m.m.	Konspirationsteorier. Retorik, propaganda och bildspråk m.m. (i anknytning till rasism, extremism).	Framst för lärare, högstadium och uppåt, även vuxenundervisning.	Expo har använt materialet i uppsökande verksamhet på skolor. Det finns en del artiklar om erfarenheterna, och Skolverket nyttjar materialet.
#vimåsteprata	Projekt för utveckling av demokratiska samtal runtom i landet, som fått stöd av Folkbildningsrådet. Man ordnar regionala konferenser, en demokratitalarbank, det digitala dialog-forumet Sverigepratrar och samtalskort om demokrati.	Det demokratiska samtalet (har viss bäring på näthat m.m.)	Allmänheten	Antologin ”Handbok för demokrater” används i arbetet.
#jagärhär	Förening med webbplats/blogg och Facebookgrupp (74 000 medlemmar) med syfte att förändra tonen i samhällsdebatten genom att bland annat uppmuntra civiltkurage och motarbeta näthat och filterbubblor.	Näthat m.m. Bloggen tar även upp t.ex. statistikkunnighet.	Intresserad allmänhet.	Den främsta aktiviteten består av en Facebookgrupp där medlemmar söker upp kommentarstrådar i plattformen där det förekommer hat, trakasserier, nedlåtande uttryck och liknande,

				och med lämpor försöker lugna ned stämningen.
Näthatsgranskaren	Nätverk, förening och webbplats. Information kring näthat, lagstiftning, tips och råd om hur man anmäler m.m.	Näthat, hot, förtal m.m.	Allmänhet, och specialintresserade.	NHG kartlägger och söker upp näthat av mer allvarlig karaktär. Man gör polisanmälningar som avser hets mot folkgrupp, olaga hot, förtal, olaga våldsskildring och uppvigling. NHG kan sägas driva på rättssystemets framarbetande av rutiner kring denna materia.
Digitalförsvararna	Nyproducerad guide i form av digital serietidning	Integritet, säkerhet	Skolungdomar	Från Föreningen för Digitala Fri- och Rättigheter. Används på en del skolor.
Bluffakuten	Webbsida och även en Facebook-sida samt -grupp. Inventerar och varnar för exempelvis bedrägliga tävlingar på Facebook, phishing och andra bedrägerier över mail m.m.	Nätbedrägerier, reklam.		Med ca 75 000 följare har man ett starkt nätverk som kan sprida vidare varningar på det aktuella forumet. Bluffakuten tilldelades 2017 Det gyllene förstoringsglasat.
Läsrörelsen	Projektet Bildberättande och konsten att läsa bilder, med rikstäckande konferensserie, idéskrift, utställningssamarbeten m.m. kring bildanalys.	Bildanalys, reklam, propaganda	Lärare, skolledare, politiker, även intresserad allmänhet.	Projekt höst 2019-vår 2020, finansierat av Postkodstiftelsen.

Datastory	Webbplats med samhällsjournalistik och pedagogiska visualiseringar.	Statistikkunnighet m.m.	Allmänheten	Ideell organisation för journalistik med syftet att folkbilda, kring samhällsfrågor, medier m.m.
Skiftet	Behandlar och driver kampanjer i en rad olika frågor med bäring på demokratibegreppet. Bl.a. ett verktyg om politiska annonser på Facebook.	Digital propaganda, politiska annonser, personalisering.	Allmänheten	Annonskollverktyget, WhoTargets.me, är i skrivande stund inaktivt pga nya databegränsningar hos Facebook
Fredens hus	Utställningen <i>Ordets makt</i> .	Propaganda, näthat.	Högstadium och gymnasium.	Vandringsutställning på skolor sedan 2013.
#ViÄrVetenskap	Facebooksida och en mindre Facebookgrupp (600+ medlemmar) som står ganska nära VoF.	Vetenskaplig kunnsighet, pseudovetenskap.	För kampanjintresserade	Har anammat #jagärhårs arbetssätt, med fokus på vetenskapliga frågor och att motarbeta pseudovetenskapligt material på Facebook.
PRIVATA AKTÖRER, INDIVIDUELLA INITIATIV				
Viralgranskaren	Löpande granskningar i artikelform, instruktionsfilmer, filmade föreläsningar, varningslista, checklista. Även de löpande granskningarna presenterar ibland metod och verktyg.	Källkritik, faktakoll, digital granskning, digitala verktyg, bildanalys, sociala medier.	För allmänheten, men har också material särskilt ämnat för skolan.	S.k. faktakoll knuten till tidningen Metro, ansluten till IFCN. Facebooksida med närmare 100 000 följare möjliggör stor spridning av artikelmaterial. Ligger tillsammans med IIS bakom Källkritikens dag med föreläsningar för skolor och allmänhet,

				paneldebatter, prisutdelningar m.m.
Lilla Viralgranskaren	Instruktionsfilmer, inspelade föredrag, lärarhandledningar, lektionsmaterial och källkritik-guide.	Källkritik, digital granskning, sociala medier.	Åldrarna 6-11 resp. 12-18 år.	Samarbete mellan Metro, UR, Nätsmarta och Egmont. En del fördjupningar görs genom länkar till Viralgranskarens artikelmaterial
Mikoteket av Interaktiva rum.	Webbplattform med arbetsmaterial i inom MIK och digital kompetens. De i detta sammanhang två mest relevanta huvudspåren: <i>Sökteknik och sökkritik, Digital källkritik.</i> Informationstexter och övningar. Mycket länkar till fördjupande material. Erbjuder workshops.	Sökkritik, informationssökning, algoritmer, källkritik, digital granskning, digitala verktyg, även något om propaganda och statistik-kunnighet.	Producerat för bl.a. bibliotekarier men lämpar sig också för en bredare allmänhet, t.ex. i form av studiecirkel.	Dessa två spår är utvecklade i samverkan med Stockholms Stadsbibliotek. Information och övningar är väl sammansatta. Fler huvudspår kan tillkomma.
Interaktiva rum - andra projekt	<i>Ekokammaren.</i> Webbplattform som synliggör de ekokammare som kan skapas till följd av automatiskt individanpassade informationsflöden på internet. <i>Sociala partier,</i> jämför politiska partiers Facebookflöden sida vid sida.	Filterbubblor/ ekokammare. Ekokammare	Allmänheten.	
Pedagog Göteborg, TorghandelGoteborg m.fl.	Pedagogiska bloggar, nätverk och Youtubekanaler som bl.a. lagt upp inspelade föredrag m.m. i relevanta ämnen.	Flertalet relevanta ämnen.	Framst lärare, men en del föredrag kan vara intressanta för en bredare allmänhet, studiecirkel m.m.	Materialet är ofta svårnavigerat. Kan behöva sorteras som tipslistor.
AV Media Skåne	Webbplats med en del resurser, t.ex. checklista	MIK, källkritik,	Framst lärare	

Internetdagarna	för informationssökning, och ffa länktips till andra aktörer, för lärare. Årligt evenemang med ofta inspelade föreläsningar, seminarier som ligger på webbplatsen.	informationssökning etc. Flera ämnen, t.ex. digital källkritik och sökkritik i skoan.	Främst lärare, specialintresserade, kan antagligen i urval användas av studiecirkclar m.m.	Kan behöva sorteras som tipslistor. Seminariedagen 2018 om skolelever och digital kompetens är t.ex. mycket relevant.
Nätsmarta	Webbplats med ingångar till lektionsförslag, lärarhandledningar, som utgår från utbildningar och workshops som Nätsmarta levererar. Samt Lilla Viralgranskaren.	Digital källkritik	Lärare, skolbarn, (föräldrar)	Har aviserats om kommande material för föräldrar. Ingått i framarbetandet av Lilla Viralgranskaren.
Telenor	<i>Nätprat</i> , webbplats på temat otrygghet på nätet, och dialog mellan unga och vuxna i ämnena. Fördjupningar, intervjuer, tips, samtalsguide, lektionsförslag, artiklar, material från en nätpratsjour.	Näthat, nättrakasserier/mobbning.	Föräldrar och andra vuxna i barns närhet.	
Mediekompass	Lektionsförslag m.m. samt två digitala handböcker/lärarhandledningar: <i>Publicistguiden</i> och <i>Expert på medier</i> .	Mediekunnighet, källkritik, informationssökning, journalistik, textgenrer, nyhetsvärdering, nyhetsbearbetning, upphovsrätt, pressetik, tryck- och yttrandefrihetslagstiftning.	Åk 1-9, gymnasium. Handböcker för lärare kan lämpa sig även för andra vuxna.	<i>Publicistguiden</i> finns även hos Statens Medieråd.
Mobile Stories	Publiceringsapp och medieplattform. Ämnad för utövande – skriva, publicera. Även en större lärarhandledning med övningar, <i>Källkritik i praktik</i> .	Journalistik, publicistik, källvärdering, källkritik, pressetik, nyhetsvärdering, upphovsrätt.	Åk 7-9, gymnasium.	
Blank Spot Project	<i>Medie- och informationskunnighet i praktiken</i> , ett antal moduler/lektionsförslag/informationstexter/ videor kring MIK. En hel del tips på ytterligare	Mediekunnighet, journalistik, källkritik, informationskunnighet, filterbubblor, källtillit, reklam,	I första hand ämnad för skolor, åk 8-9, gymnasium. Lämpar	Utgår från Blank Spots uppsökande verksamhet på skolor

	material för lärare.	influencers, påverkan, näthat, nätmobbning, integritet.	sig även för exempelvis vuxenutbildning m.m.	med föreläsningar, klassers följande av reportageresor m.m.
mediasmart	Webbplats med lektionsförslag. Även resurser för lärare – rapporter, ordlista, länkar till relevanta myndigheter, lärarhandledning m.m.	Reklam, mediekunnighet	Åk 1-9, gymnasium.	Drivs sedan 2006 av Sveriges Annonser, och utgår från ett internationellt initiativ.
Mediespanarna	Podcast av två medieforskare kring mediefrågor.	Många relevanta ämnen, främst mediekunnighet, journalistik, sociala medier.	Lämpar sig för allmänhet, studiecirkel, gymnasium.	Svårnavigerat material, kan behöva sorteras som tipslistor.
Bredband2	Blogg med relevanta artiklar, t.ex. <i>Så källgranskar du på nätet, Så skyddar du dig mot falska nyheter på Facebook!, Källkritik – varför är det viktigt?</i> Längre checklista, instruktioner, affisch för vuxna, nyheter i ämnet.	Källkritik, digital granskning, även netikett, säkerhet m.m.	Allmänheten	
Länkskafferiet	Webbplats med resurser för lärare/elever. Bl.a. med utförlig checklista/manual för att granska webbsidor. Länktips till andra aktörer.	Källkritik	Åk 7-9, gymnasium.	
Bildsamlingar, exempel: Moderskeppet, Forced perspective	Bildsamlingar på temat historiska fotobluffar, manipulation, perspektiv.	Bildanalys.	Skola, även allmänheten.	https://moderskeppet.se/kunskap/kommunikation/viskom/fotobluff/ https://www.pinterest.se/elijag1/forced-perspective/
Bamse	Specialnummer av serietidning med lektionsmaterial, lärarhandledning, enklare checklistor och liknande.	Källkritik	Yngre barn.	
Alle Fonti	Konsult/utbildare i MIK-frågor, med extensiv länklista och blogg.	Omfattande länktips i flertalet ämnen, såväl svenskt som internationellt material.	Skola, allmänhet, specialintresserade.	
Politisk Annonsering	Ett verktyg om politiska annonser på Facebook.	Digital propaganda, politiska annonser, personalisering.	Allmänheten.	Använder ProPublicas verktyg. I skrivande

				stund är sajten offline pga 1) en annonsör begärt upphovsrättsersättning 2) Annonskollverket , ProPublica, är i skrivande stund inaktivt pga nya databegränsningar hos Facebook.
Annakarin Nyberg och Elza Dunkel	Boken <i>Näthat – strategier och förhållningssätt</i> . Fritt tillgänglig i digital form, finns även som pappersbok.	Näthat	Allmänheten	Populariserad kort version av kommande bok.
Nätkulturer	Elza Dunkels forskningsblogg om barns och ungas nätkulturer, barns rättigheter, lärande och IT.	Näthat, barn och sociala medier m.m.	Specialintresserade vuxna i barns närhet.	
Svensk Handel	<i>Varningslistan</i> , mot nätbedrägerier.	Nätbedrägerier, reklam	Allmänheten	
Jimmy Vulovic	Introducerande filmade föreläsningar om propaganda utifrån boken <i>Propaganda : historia, teori och analys</i> .	Propaganda		JV är litteraturvetare och propagandaforskare.
Peter M. Dahlgren	<i>Metodguiden</i> , webbsida med pedagogiskt material kring vilseledande statistik m.m. Även en statistisk lathund för journalister, checklista med kritiska frågor till vetenskapliga undersökningar.	Statistikkunnighet, vetenskaplig kunnighet, informationskunnighet.	Studenter, men även vuxen allmänhet.	Universitetslärare som gjort material för samhällsvetarstudenter.
Mathleaks Läromedel	Webbsida med tips om hur man kan granska statistik.	Statistikkunnighet		
Jonas Hjalmar Blom	<i>Checklista för källkritik: En guide för bedömning av facklitteratur inom beteendevetenskap</i>	Vetenskaplig kunnighet	Allmänheten	Psykologblogg